הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר טהרה

קרית ספר על משנה תורה, הלכות כלים

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות כלים

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-כלים/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 6
פרק ד 6
פרק ה 7
פרק ו 7
פרק ז 9
פרק ח 11
פרק ט 13
פרק י 13
פרק יא 14
פרק יב 14
פרק יג 14
פרק יד 16
פרק טו 17
פרק טז 19
פרק יז 20
פרק יח 21
פרק יט 22
פרק כ 23
פרק כא 24
פרק כב 24
פרק כג 26
פרק כד 28
פרק כה 29
פרק כו 30
פרק כז 30
פרק כח 30

פרק א

הלכה א

שבעה מיני כלים הם מקבלים טומאה מן התורה הבגדים וכלי עור והשקין וכלי עצם ומתכות ועץ וחרש דכתיב וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תתחטאו ומרבינן סוף פרק קמא דחולין כלי עצם מכל מעשה עזים להביא דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים שלהם דהא כלי עור בהדיא כתיב ברישיה דקרא שאר בהמה וחיה מנין תלמוד לומר וכל מעשה אם כן מה תלמוד לומר עזים פרט לעופות כצפרנים שעושים מהם כלים ואימעיטו נמי עופות ודגים מדכתיב והבגד משום דעור סתמא כתיב והוה אמינא בכל עור קאמר רחמנא ואיתקוש כלי עצם בהאי קרא לכלי עור ועץ וכולהו איתקוש לשק בפרשה ויהי ביום השמיני הילכך פשוטיהן טהורים דבעינן דומיא דשק דמיטלטל מלא וריקן ובכלי מתכות נאמר אך את הזהב ואת הכסף וגו' ובכלי חרש וגו' וכלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו כל אשר בתוכו וגו' וכל העשוי מן הגדל בים אפילו אורג בגד מצמר הגדל בים אינו מקבל טומאה כדתניא בת"כ או עור יכול אפילו עורות של ים יהו טמאים כיון שטימא עורות צבועים מה שאין כן בנגעים וכיון שטימא צבועים יטמא עורות של ים תלמוד לומר בגד מה בגד מיוחד מן הגדל בארץ אף עור מן הגדל בארץ יכול שאני מוציא את שחיבר לו מן הגדל בארץ כל שהו תלמוד לומר עור להביא את שחיבר ואפילו חוט או משיחה וכדתנן כלים פרק י"ז וילפי' לה התם בת"כ.

הלכה ז

פיל שבלע כפיפה טמאה והקיאה דרך בית הרעי הרי היא בטומאתה כדאמר' פרק רבי ישמעאל במנחות משום דאין עולה מטומאה אלא בשינוי מעשה והכא ליכא שינוי מעשה דשלימה הקיאה ואם בלע ואחר כך עשאן כלים הוי בעי' התם ולא איפשיטא והוי ספקא דאוריתא ולחומרא וכו'.

הלכה ח

פשוטי כלי חרס טהורים כדכתיב אשר יפול מהם אל תוכו יטמא כל שיש לו תוך וכו'. כלי מתכות אפילו פשוטין מקבלין טומאה כדתנן פי"א דכלים כדכתיב כל דבר אשר יבוא באש בין מקבל בין פשוט ולא איתקוש לשק כשאר כלים דפשוטיהן טהורים משום דאיתקוש לשק כדאמרינן לעיל וכיון דכלי מתכות לא איתקוש לשק אפילו גדולים המקבלים מ' סאה בלח או יתר מקבלין טומאה מדכתיב כל דבר אשר יבוא באש וגו' ושאר כלים דפשוטיהן טהורים מדאוריתא היינו בשאר טומאות חוץ מן המדרס של זב

שמתטמא מן התורה כדכתיב כל המשכב אשר ישכב עליו הזב וגו' וכדאמרינן פרק על מומין אלו בהנך דחזו למדרסות ככסא וספסל דמקבלי טומאה על ידי מדרס ופשוט כלי חרס לא חזי שישבר אם ישב אדם עליו ובפרק רבי עקיבא אמרינן ואיש אשר יגע במשכבו מקיש משכבו לו מה הוא אית ליה טהרה במקוה אף משכבו לאפוקי כלי חרס דלית למינו טהרה במקוה דכתיב ישבר אין לו טהרה אלא שבירה ותנא דבי רבי ישמעאל כמשכב נדתה מקיש משכבה לה וכו' והכא מפיק ליה מכל כלי פתוח וגו' כדאיתא התם. כל ארוג מדבר שגדל ביבשה הוי בגד והלבדים כבגדים לכל דבר וכדילפינן בהלכות אלו פרק כ"ב. ושק הוא מחוטי שיער והחבלים והמשיחות אינם מקבלים טומאה בפני עצמן כדאמרינן פרק במה אשה יכול שאני מרבה חבלים ומשיחות מדכתיב כל ת"ל בגד ועור לגזרה שוה מבגד ועור האמור בשרץ דלא טימא אלא ארוג וטווי וחבל משיחה הוי קליעה ולא הוי טווי.

הלכה יג

כל הגדל מן הארץ הוא כלי עץ וכל שהוא מאי זה עפר מן העפרות שוה לכלי חרס כדתניא פ"ב דכלים:

פרק ב

הלכה א

כלי קבול מ"מ מקבל טומאה כדתנן פרק י"ז ואין לכלי קיבול שיעור כל שהוא דבר של קיימא שאיפשר שיעמוד. וכן כל מה שהוא פשוטי כלי עץ ויש לו בית קיבול כל שהו כקנה מאזנים והמחק וכל הנהו דתנן התם פרק י"ז מקבלין טומאה מן התורה והיתר על מה שצריך למקום הבית קיבול טהור מדאוריתא.

הלכה ג

בית קיבול העשוי למלאתו אינו בית קיבול דבעינן בית קיבול דומיא דשק וכלי חרס שאינם עשוין למלאתם לעולם אלא להשתמש בבית קיבול. וכן בית קיבול העשוי לסמוך אינו בית קיבול וכל בית קיבול בכל הנהו דמפרש במתניתין פרק י"ד וי"ז ופרק כ"ו ותוספתא פרק הכלים טמאים וכו':

פרק ג

הלכה א

כלי עץ המטלטל מלא וריקן דומיא דשק הוא דמטמא אבל העשוי לנחת כשידה תיבה ומגדל וכוורת ובור ספינה אלכסנדרית שחזקתן שהן לנחת וכן כלי עץ שהוא סתם ומחזיק מ' סאה בלח שהם ס' ביבש ויש לו שולים כדי שלא יהיה נוח להתגלגל אינם מקבלים טומאה כלל כדתנן פרק ט"ו דמסכת כלים ותניא בת"כ פרשה ויהי ביום השמיני כלי עץ יכול אף שדה ותיבה וכו' ת"ל מכל כלי עץ ולא כל כלי עץ יכול שאני מוציא דירדור עגלה וקסתות מלכים וכו' שעשוין ליטלטל אפילו מחזיקין מ' סאה תלמוד לומר כל כלי עץ ריבה ואחר שריבה ומיעט מרבה אני מה שהוא עשוי ליטלטל במילואו דומיא דשק המיוחד ליטלטל במילואו דהוקשו כדכתיב כל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או שק ומוציא אני תיבה ושידה וכו' שאינם מטלטלים במילואן שאם יטלטלנו מלא ישבר אף על פי שמטלטל ריקן ויצא העשוי לנחת דאינו מיטלטל מלא וריקן וכדמייתי נמי שלהי חגיגה ופרק קמא דסוכה וכן כלי עצם וכלי עור המחזיקים מ' סאה אין מקבלין טומאה דכולהו איתקשו לשק כדאמרינן וכל שחזקתו שהוא לנחת טהור וכו':

פרק ד

הלכה א

ג' מדות בכלי עץ כדתניא בתוספתא לרבי עקיבא פרק י"ג כלים ובת"כ מפיק לה מכלי עץ ולא כל כלי עץ יצאו סולם וקולם וכו' יכול שאני מוציא שלחן ודלבקי וכו' שמשמשין את האדם וכו' תלמוד לומר כל כלי ריבה את אלו ובפרק המוכר את הבית אמרינן שאני פשוטי כלי עץ דטומאתן דרבנן וכתבו בתוס' דהאי דרשא דת"כ אסמכתא בעלמא היא כמו כמה דרשות דת"כ וספרי דלא הוו אלא אסמכתא וכן נראה בפרק שתי הלחם כדאיתא התם וכן נראה נמי מדדרשינן לעיל מהאי קרא דכלי עץ דאיתקשו לשק דמיטלטל מלא וריקן וכו' וכן מה שהוא משמש לכלי אינו טמא מן התורה דלא הוו דומיא דכלים דכתיב בתורה שהן משמשין את האדם ואין משמשין כלים אחרים וכו' דשק משמש האדם לישב עליו או ללבוש או לכסות.

הלכה ב

מלבן המטה הרי הוא כאחד מאיבריה וכשהמטה טמאה מן התורה במדרס הזב מלבן נמי טמא וכדאמרינן בהלכות אלו. וחיפויי הכלים טהורים דכתיב כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם וכו' ודרשי' בת"כ בהם ולא בחיפויי'.

הלכה ה

המשמש את המתכת במפתח של עץ ושניו של מתכת טמא משום דמתכת פשוטיהן טמאים כדילפינן לעיל וכו' וכל דיני הפרק כלים פרק י"ד ט"ו י"ו י"ט ותוספת' ות"כ ופרק במה אשה:

פרק ה

הלכה א

כל הכלים אין מקבלין טומאה עד שתגמר מלאכתן וכדילפינן בת"כ וכל אשר יפול מנבלתם עליו יטמא תנור וכירים וגו' טימא כלי חרס וטימא תנור מה כלי חרס משנגמרה מלאכתו דהיינו משיצטרפו בכבשן דמקמי הכי טיט בעלמא הוא אף תנור משתגמר מלאכתו וכו' ושאר כלים ילפינן מיני' וכל שיש עליו צורת כלי אם הוא מפשוטי כלי עץ טהור מדאורי' ואם יש לו בית קיבול טמא וכלי מתכות פשוטיהן ומקבליהן טמאים מדאוריתא כדילפינן לעיל. וכל תלוי שעשוי לסייע בשעת מלאכה אם היה הכלי בית קיבול אפילו הוא כלי עץ טמא מן התורה וכלי המשוררים טמאים מדרבנן כדפיר' הר"ש ז"ל במתניתין דכלים פרק ט"ו וכן ביטנון ונקטמון ואירוס מתטמאין מדרבנן וכן כל שאר הטמאים שבפרק זה נראה דהוי מדרבנן:

פרק ו

הלכה א

כל כלי שנטמא ונשבר עד שנפסד תשמישו נטהר וכן אם היה טהור אינו מקבל עוד טומאה ולפי מה שהוא תשמישו כך הוא שיעור שבירתו וכדתנן ריש פרק שלישי דכלים שיעור כלי חרס ליטהר העשוי לאוכלין שיעורו כזתים למשקין שיעורו כמשקין לכך ולכך מטילין אותו להחמיר כזתים ותנן נמי הכי פרק ט' ופי' הר"ש ויש ליתן טעם משום דכתיב וכל כלי פתוח וכו' ודרשינן שטומאה משכמת לפתחו וכי ניקב כדי טהרתו חשוב כפתח ובעי צמיד פתיל עליו פחות מכאן לא ושבירת שום כלי במוציא משקה לא חשיבא והוי כשלם אפילו לקדש בו מי חטאת דבעינן כלי ראוי דכתיב מים חיים

אל כלי וכל שכן שמקבל טומאה דכלי שלם חסין עליו ומשום נקב פורתא לא שרו ליה ומניחין גסטרא תחתיו וכדאמרינן סוף פרק המצניע אבל בכונס משקה דהיינו נקב רחב קצת שאם מושיבו על המים נכנסין בו לא חשיב כלי וטהור ואם לאוכלין שיעור שבירתו כזתים כדתנן סתמא כרבי מאיר דמתני' דלקמיה דקאמר חבית שיעורא כזתים דתו חזי למילתיה ולא חשוב תוך דידיה אפילו היתה מיוחדת לאגוזים ולגרוגרות אם נקבה במוציא זית טהורה לרבי מאיר דאין מקיימין אותה לאוכלין אם לא חזר ויחדה כדאמרינן פרק המצניע דאם יחדה לרמונים עדיין הוא כלי לקבל בה רמונים או אם היתה מיוחדת לרמונים מתחלה לא נטהרה והיינו בכלי חרס דאזלינן בתר מה שהוא מיוחד אבל כלי עץ תנן עליהו ריש פרק י"ז כל כלי בעלי בתים שיעורם כרמונים מפני שהוא ראוי לתקנו ואין אדם פורש ממנו עד שינקב במוציא רמון דחייס עליה ולא מבטל ליה. ניקב כמוציא זית וסתמו וחזר ונקב אצל נקב הראשון וסתמו עד שהשלימו לרמון טהור כדאמר רבי יוחנן פרק אלו קשרים.

הלכה ג

כלים שעשאן מתחלה נקובים כמוציא רמון כסל ופוחלץ ואפיפירות שעושין אותן נקובין מתחלתן אלא שמקבלין רמון כדתניא בתוס' פ' י"ג ולכך מקבלין טומאה ואי אין מקבלין רמון שנפחו יותר לא אבל כלים אלו שתשמישן מועיל אפילו יהיו נקובים כמוציא רמון כיון שעשאן מתחלתן כך טמאים עד שיקרע רובן אם עדיין מועילים לתשמישן והוי כסלים של פת ששיעורן כככרות של פת ואם לא על דרך זה איני רואה שום תירוץ לדברי הרב ז"ל ממתני' דפרק כ"ד ומתוספת' פרק י"ג.

הלכה ד

אפיפירות שעשה להם גפים טמאות כדתנן פרק י"ז. הכלים הקטנים שאינם יכולים לקבל רמון כרובע הקב דפי"ז דכלים שיעורן כזתים נגממו בכל שהו שיקבלו טמאים כדתנן התם. סלין של פת וקופה גננין ושל בעלי בתים ושל בלנין כפי תשמישן כדתנן ריש פרק י"ז. בית קערות שמקבל תמחויין ובית הרעי שמקבל [רעי] מקבלין טומאה כדתנן התם.

הלכה ט

כלי עץ שנחלק לשנים טהור חוץ מאותן שהן נחלקין כל אחד בפני עצמו מתחלת עשייתן כשלחן כפול וכסא כפול ותמחוי המזנון כדתנן פי"ו וכן בית לגינין ובית כוסות הנפחת מהם טהור ואינו חיבור לשלם.

הלכה י

משפלת שגבוה מאמצע נפחתה מצד א' טמאה מצד שני טהורה כדתניא בתוספתא ומייתי לה הר"ש ז"ל סוף פרק י"ט דכלים וכתב דכרבי מאיר דמתניתין אתיא דמטמא משפלת שנפחתה מלקבל רמונים השולחן והדולבקי שפחתו טמאים כדתנן ריש פרק כ"ב ואם ניטל אחד או ב' מג' רגליהן טהורה ואם נטלו שלשתן טמא כשיחשוב לאכול עליו כמו על טבלא כדתנן נמי התם וטמאתן מדרבנן כדאמרינן לעיל.

הלכה יא

כלי נצרים שנשאר משפתותיהן כל שהוא מקבלין טומאה כדתנן פרק שני. טבלא שחיפה בנסרים מקבלת טומאה וספסל שנתפרק וסרגלו במשיחה טמא כדתניא בתוספתא. סלים של גמלים קשורים טמאים התירן טהורים כדתניא התם פרק י"ט בתוספתא דכלים.

הלכה טו

שלחן או דולבק שחפן כולן ולא שייר מקום הנחת כוסות טהורים כדתנן פרק כ"ב ואמרינן פרק שתי הלחם לא שנא ציפוי עומד וכו' ואמרינן התם ולרבנן דאומ' שלחן של מקדש מסגרתו למטה היתה טבלא המתהפכת טמאה שחלקה היא משני צדדיה ואינה כשאר פשוטי כלי עץ דרחבה היא:

פרק ז

הלכה א

כלי עור מאימתי מקבלין טומאה התורמל משיחסום כדתנן פרק י"ו ובכלי חרס ילפינן לעיל פרק ה' דבעינן גמר מלאכה לכלי כדי שיקבל טומאה ובכלי מדין כתיב נמי כל כלי מעשה דמשמע שנגמר כל מעשהו כדכתב רש"י ז"ל פרק במה בהמה ואם כלי עור אלו הם פשוטי מקבלים טומאה מדרבנן משיגמרו ואם הם מקבלים הוי טומאתם מדאורי' כשיגמרו. ועור שאין עליו צורת כלי הכף של עור של לוקטי עצים ולוקטי גללי בהמה ובית אצבעות של קייצין ועורות קטוגין מקבלין טומאה וטומאתן נראה דהוי דרבנן וכמו שכתב הרב ז"ל כלים פרק כ"ו ואפילו יש לו צורת כלי אלא שאין עשוי לאחוז בו יפה יפה אלא כדי שלא יפסיד הדבר שמתעסק בו בזיעת ידו כעור שתופרין הצבעין והנפחין על היד אינו מקבל טומאה ואם היה עור של זורעי גנות וכיוצא בו שהוא כדי שיאחז יפה מקבלים טומאה ואפשר דטומאתן מדרבנן אף ע"ג דאינן פשוטי כלי עור כיון דכשאין עשויין אלא בשביל הזיעה הן טהורין אף על גב דהוו כצורה הני דמקבלי טומאה.

הלכה ו

שיעור נקב כלי עור ליטהר החמת במוציא פקעיות של שתי ואם אינה מקבלת אלא של ערב עד שתנקב רובה ומשום דראוי לתקנו אין אדם פורש ממנו עד כדי שיעור טהרת כל אחד.

הלכה ט

סנדל עמקי וכיס של שנצית מקבלין טומאה כשהן מותרין ונפשטין כיון שהדיוט יכול להחזירן ולהדק השנצות בלולאות ויחזור כלי קבול וכל שכן אם היו טמאים קודם התרן והפשטן דאכתי טומאתן עליהו וכן אם הסיר השנצות מהן שהעבירן מכל וכל מפסדת צורת הכלי נטהרו אף על פי שאיפשר להחזירן שלא באומן כרבי יוסי ריש מתניתין דפרק כ"ו כלים ואם היה כיס של שנצות אעפ"י שהוסרו השנצות עדין הוא כלי מקבל ואם נפשט בעור טהור כדתנן נמי התם ואם תלה עליו מטלית טמא שהרי יש עליו צורת כלי וכדתנן נמי התם ונראה דקבלת טומאה כהני גווני הויא נמי מדאוריתא כיון דחשיבי כלי קיבול.

הלכה יא

תפלה של ראש ד' כלים בהיתר ראשון שהתירו הד' קציצות וחזרו וניתקנו כתב הר"ש בפי' המשנה פרק י"ח דרביעית אין בגופה טומאה דאי משום שנגעה בג' אין מגע עושה מגע והרב ז"ל כתב כאן דכולן ראשון לטומאה דהיינו מגע טמא מת וכדמשמע מתני' דקתני התיר הד' טהורה מטומאת מת אבל טמא מגע ויפרש הר"ש ז"ל מתניתין אבל טמא מגע דקאי אשלשה לא אד' דהא פרחה ממנה טומאתה ולישנא דמתניתין לא משמע אלא שכולן טמאות טומאת מגע ואיפשר דמאי דכתב דאין בגופה טומאה כלל היינו משום שכשהתירה פרחה ממנה טומאה וכשחזר ותקנה אין מקבל טומאה דאין מגע עושה מגע אבל כיון שהיא מחוברת לג' שהן טמאות מגע היא נמי טמאה מגע כמותן מצד שהן כלי אחד והרביעי מחוברת לשלשה כמו השלשה כשנתקנו שפרחה מהן טומאתן ומצד חיבורן לד' טמאות כולן טמא מת דאי לאו האי חיבור הוו הג' מגע טמא מת והד' טמא מת ובהתר שני שחזרו והתירו הג' ותיקנום תנן במתני' התיר השלישית טהורה שהרביעית במגע ואין מגע עושה מגע דמשמע שהג' טהרו מכל טומאה וכמו שכתבו בפירוש המשנה וכאן כתב הרב ז"ל חזר והתיר האחד פעם שני ותקנה הרי היא ראשון כשהיתה וכן אם היתר השניה ואת השלישית חזר והתיר אף הד' ותקנה הרי כולה טהורה וכו' ונראה שיש בספרים טעות סופר ואפשר לפרש כדי לישב הלשון דהתיר השלישית טהורה שהרביעית במגע ואין מגע עושה מגע דקתני מתני' היינו שהן טהורות

דאין מקבלות טומאה מהד' אבל כל שהן מחוברות עם הד' שהיא טמאה מגע הוו כולהו כלי אחד מצד חיבורן וכולן טמאות מגע מחמת חיבורן לד' כדאמרינן כמו בהתר ראשון כשהתיר שלשתן דהא אינן טמאות אלא מגע טמא מת ומצד חיבורן לד' שטמאה טמא מת הוו כולהו טמא מת ולהכי כתב הרב ז"ל בהתיר שני דכשהתיר השלישית נמי הוו ראשון כלומר מצד שהן כלי אחד עם הד' שהיא ראשון והן מחוברות לה אבל כשהתיר גם הד' והחזירה הרי כולן טהורות מכל טומאה וכן סנדל שנפסק אחד מאזניו כשהיה טמא מדרס ותקנה הוי מגע מדרס נפסקה שניה או עקבו או ניטל חוטמו נחלק לב' טהור כדתנן פרק כ"ו. מנעל שנפסק ואינו מקבל רוב הרגל טהור כדתנן נמי התם. טהרות טומאת תפילין של יד בהתרת ג' רוחות ושל ראש בשלש ובקציצה מייתי לה בתוספתא פרק כ"ב.

הלכה טו

הכדור והאימום וקמיע ותפילין שנטמאה הנוגע במה שבתוכן טהור והאיכוף אף נוגע במה שבתוכו טמא כדתנן פרק כ"ג שהתפירה מחברתו ועושהו אחד:

פרק ח

הלכה א

גמר מלאכה בכלי מתכות דילפינן לה מכלי מדין דכתיב כלי מעשה כלים שלמים וכל שלא נגמרה מלאכת עשייתן הוו גולמים ואמרינן פר' קמא דחולין מ"ש גולמי כלי מתכות דטהורין ושל עץ טמאים רבי יוחנן אמר הואיל ולכבוד הם עשוים לא חשיבי כלי עד שתגמר מלאכתם ורב נחמן אמר הואיל ודמיהן יקרין לא מזו עד דעביד נויין איכא ביניהו כלי עצם דלרבי יוחנן הוו ככלי עץ וכו' ואין מקבלין טומאה עד שלא יהיה מחוסר מעשה כלל כדתנן כלים פרק י"ד ועדיות פרק שלישי ופרק קמא דחולין והעושה כלים מן העשת וכו' פרק י"א ועושה כלי משכב כלי טמא כדתנן נמי התם לפי' הרב ז"ל משום שאינם גולמין והוי דאוריתא ולפירוש אחר דשמא הכלים היו טמאים וחזרו עתה לטומאתן הישנה מדרבנן וכו'.

הלכה ג

כלי שמחוסר כיסויו אינו גולם כדתניא בתוספתא פ"ט וכדתניא פרק קמא דחולין וכן מחט שעשאה מתחלתה שלא לנקבה לא הויא גולם וגולמי כלי עץ טמאים וכדאמרינן לעיל כדמייתינן פרק קמא דחולין.

הלכה ו

כל כלי המלחמה טמאים כדתנן התם פרק י"א וכן כל תכשיטי נשים אף על פי שאינם אלא לנוי מרבינן להו בסיפרי זוטא מדכתיב וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים ומנה תכשיטין אצעדה וצמיד ואכולהו קאי תתחטאו אתם ושביכם. כל תכשיטי בהמה וכלים טהורין כדתנן ריש פרק י"ב וטעמא משום דלא רבי קרא לטומאה אלא תכשיטי אדם ולא תכשיטי בהמה וכלים וכל כלי של בהמה וכלים שמשמש גם כן לאדם מקבל טומאה והוו כתכשיטי אדם וכדתנן נמי התם וכדתניא בתוספתא פ"ח בזוג של בהמה וכלים המשמיע קול לאדם כדאמ' פרק במה אשה דכתיב כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש אפילו דיבור יבא באש ואף על גב דהאי קרא לגבי הגעלה הוא דכתיב אם אינו ענין להגעלה דהתם מסתברא דאין דיבור מעלה ומוריד תנהו לענין טומאה.

הלכה י

כל הכלים יורדים לטומאה במחשבה אם חשב על טבעת בהמה לאדם ואין עולין מידי טומאה אם חשב מאדם לבהמה עד שיעשה מעשה כדתנן פרק כ"ה כלים ומייתי לה פרק בהמה ופרש"י ז"ל לגולמים דאם חשב להניחו כמות שהוא הוי גמר מלאכתו ומקבל טומאה וכאלו נגמר כל מעשה מלאכתו מדכתיב מכל כלי מעשה והא דבמחשבה יורד לטומאה כגון טבעת בהמה לאדם היינו משום דמתחלת עשיית הטבעת נמי לאדם יורדת לטומאה במחשבה לאדם דאלו חשב עליה לבהמה מתחלת עשייתה אינה מקבלת טומאה ובפרק האומר בקידושין אמרינן מחשבה דטומאה כי מעשה דמי דרחמנ' קרייה מעשה דכתיב כי יתן דהיינו בידים וקרינא כי יותן ואף על גב דהוי מחשבה בעלמא דנפלו ממילא וניחא ליה והוי הכשר ומקרי כי יותן.

הלכה יג

זוג של דלת שאינו מקבל טומאה חשב עליו לבהמה מקבל טומאה במחשבה כדאמרינן לעיל משום דמשמיע קול לאדם ועל ידו יודע היכן הוא בהמתו ומוצאה ושל בהמה שעשאה לדלת אפי' קבעו לא הוי מעשה דבעינן מעשה בגופו כדאמרינן פרק במה אשה זוגין שעשאן לבהמה ולדלת אזלינן בתר רובא וכולם מקבלים טומאה עד שיפרישם אם היו רובם לדבר שמקבל טומאה. זוגין הנמצאים בכל מקום רובן לבהמה חוץ מהנמצאים בכרכים דרובן לדלתות. אמר לאומן עשה לי ב' זוגים אחד לדלת ואחד לבהמה מקבל טומאה עד שיפרש זה לכך וזה לכך דכל אחד עשוי לכך ולכך כפי מה שירצה מטילין אותו להחמיר:

פרק ט

הלכה א

כל כלי מתכות שיש להם שם בפני עצמן מקבלין טומאה חוץ מהעשויין לקרקע או לשמש את העץ כדתנן בכלים פי"א ותניא בספרי זוטא דבר אשר יבא באש וכו' ריבה את הכלים התלויין בשמותיהם ומשמשין בשמות אחרים ככן שלפני המטה וקולב של מנורה כל דבר ריבה כלים התלויין בשמות אחרים ומשמשין בשמותיהן כפרח של מנורה יכול שאני מרבה קנה של מנורה ושל קרן תלמוד לומר אך וכן כל שאין לו שם בפני עצמו דיש לו שם לווי ובשעת חיבורן הכל טמא. ואם יש לו בית קיבול כקדרה של נזם מקבל טומאה אפילו יש לו שם לווי וכן כל שהוא כלי בפני עצמו כל הכיסויין של מתכת טהורין שאין להם שם בפני עצמם חוץ מאותם שמשתמשין בהם שנעשו כלי קבול וכדתנן התם פרק י"ב וי"ד. וכן הכיסוי שעשאו מראה הוי כלי בפני עצמו כדתנן התם.

הלכה ח

כל האונקיות מקבלות טומאה וכן כשהן תלויות וקבועות בכלי וכן כשנשברה וייחד מהן חצאי ליטרין או שליש או רביעי וכל כלי שמקבל טומאה בפני עצמו מן התורה האונקלי של מתכת והשלשלת הויא מדרבנן וכל שיש לו שם בפני עצמו כהני דכתב הרב בסוף הפרק טמאים מדאוריתא כדאמרינן לעיל וכדתנן להו פי"א וי"ב:

פרק י

הלכה א

כל מסמר שהתקינו להיות כלי בפני עצמו מקבל טומאה שהרי הוא כלי בפני עצמו.

הלכה ה

כל כלי מתכות המשמשות בעגלה שאינם לנוי ולהשמעת קול חשיבי כלי וטמאים כדתנן התם פרק י"ט וכן עקרב ובית הבד.

הלכה ז

ריחים של פלפלין עליונה מקבלת טומאה משום כלי מתכות שהוא עיקר והעץ בטל אצלו ותחתונה משום כלי קבול אף על פי שהיה של עץ ואמצעית משום כברה פרש"י ז"ל פרק שני דביצה דגזרו טומאה על הכברה משום ארוג ובתוספ' פירוש דכברה סלתות יש עליה תורת כלי שמקבלת הסובין שאינן יכולים לצאת ממנו וכדאמ' בירוש' ולפי'

זה הוי טומאה מדאוריתא. וכל מקבל טומאה שעד סוף הפרק משום דהכי חשיבי כלי וכולהו מייתי פרק י"א וי"ב וי"ד ותוספתא דילהו.

פרק יא

הלכה א

שיעור כלי מתכת ליטהר כל שאינו יכול לעשות בו מעין מלאכתו לא חשיב כלי ואם משמר הכלי מעין מלאכתו חשוב כלי שלם וכולהו תני לה פי"ג ופי"ד וט"ו ובתוספתו' דילהו וכו':

פרק יב

הלכה א

כלי עץ ועור ועצם שנשברה טהורה ואם חזר ועשה מהן כלי מקבלין טומאה מכאן ולהבא וכדתנן פ"ב. וכלי מתכת טמאים שנשברו טהרו ואם התיכן וחזר ועשה מהן כלי חזרו לטומאתן מדרבנן וכדתנן פרק י"א. וטיט שבללו בגללים שאין כלי גללים מקבל טומאה אזלינן אחר רובא ואם רוב מן הטיט הוי כלי חרס ומקבל טומאה כדתנן נמי התם. וכלי זכוכית אין טומאתן אלא מדבריהם וכל דיני הפ' פ"ח וי"א וי"ב ועבודה זרה פרק רבי ישמעאל ופרק קמא דשבת וכלים פרק כ' וט"ו ותוספתו' וכו':

פרק יג

הלכה א

אין כלי חרס מתטמא אלא מאוירו או בהיסט הזב כדתני פרק קמא דחולין דכתיב וכל כלי חרס אשר יפול מהם אל תוכו ואע"פ שלא נגע דמה תוכו האמור לטמא אף על פי שלא נגע הכלי למה שבתוכו הוא מטמא אוכלין או משקין הנתונין באוירו דהתורה העידה על כלי חרס ואפילו מלא חרדל דכתיב כלי כל אשר בתוכו אפילו הכלי אינו נוגע בכולו אלא במה שסמוך לדפנות ומה שבאמצע מטמא מן האויר ולא תימא משום דהכלי מצרפן דמדכתיב כל משמע אפילו נתלה באויר ואין אתה יכול לומר שזה מטמא את זה שהרי אין כביצה בכל אחד ועוד דא"כ זה שני וזה שלישי והג' לא יעשה רביעי לטמא את האמצעי' ואם כן מה תוכו האמור לטמא הוא מאוירו אף על פי שלא נגע אף תוכו האמור לטמא להוריד טומאה לכלי אף ע"פ שלא נגע בו טומאה אלא שנכנסה לאויר וכן היסט הזב מטמא כלי חרש כדתניא וכלי חרש אשר יגע בו הזב להביא מגעו

שהוא ככולו והוא היסט וכדאמ' לעיל פרק שמיני דהלכות מטמאי משכב ומושב ושאר הכלים והטמאים אין מטמאי אוכלין ומשקין עד שיגעו בהן כדילפינן פרק קמא דחולין דכתיב תוכו וחד מיניהו לדרוש תוכו של זה ולא תוכו של אחר דהינו שאר כלים שאין מקבלין טומאה מאוירן והכי נמי לא מטמאי אוכלין ומשקין מאוירן.

הלכה ג

אין כלי חרס מטמא כלים אחרים מאוירן דכשנכנסה טומאה באוירו הוא טמא וכלים שבתוכו טהורין ואפילו הן כלי חרס כיון שלא נכנסה הטומאה גם כן לאוירן וכדתניא בפסחים יכול יהו כל הכלים מקבלין טומאה מאויר כלי חרס תלמוד לומר כל אשר בתוכו יטמא וסמיך ליה מכל האוכל אשר יאכל אוכלין ומשקין מטמאין מאויר כלי חרש ואין כלים מטמאים מאויר כלי חרס וטומאת משקין לכלים הויא מדרבנן וכדא' פ"ח מהלכות שאר אבות הטומאות.

הלכה ה

כלי חרס שכפהו על הטומאה כאהל טמא שהרי הטומאה באוירו של כלי חרס ואם היתה הטומאה בגומא שאינה תוך אויר הכלי או התנור או אפילו היתה שוה לקרקע ולא היתה יוצאה לאויר טהור ואם אופה בצק בינוני והוא נוגע בטומאה נטמא התנור אלא אם כן היה בעץ פותח טפח שמביא את הטומאה וכדתנן פ"ח דכלים ואין התנור וכיוצא מתטמא אלא אם כן נמצאת הטומאה מן הסתומה ולפנים כדתנן התם דבלאו הכי לא הויא כאוירו של תנור.

הלכה י

מסרק שעל הרשת של בקבוק אם יש טומאה באויר המסרק טמא כולו כחכמים דפליגי ארבי אליעזר פ"ב דכלים דחשיב תוך כלי חרש.

הלכה יא

כלי חרס שהיו לו שלשה שפיות זו לפנים מזו טומאה שבעודפה כל שבפני' ממנה טמא ואם היו שוות כל שנטמא אוירה טמא והשאר טהור כדתנן פרק ב' משום דמקום שהוא טהור לא חשיב תוך מקום הטומאה. וכן באלפסי שהן זה בתוך זה היו נקובין בכונס משקה והשרץ בעליונה כולן טמאים שהטומאה באויר כולן כיון שהן נקובין ואם היה שרץ בעליונה ושפת התחתונה עודפת שתיהן טמאות ואמצעיות טהורות שאין כלי חרס מטמא כלים כדאמרינן לעיל כדתנן פ"י.

הלכה יג

טבלא של חרש שהיו קערות דבוקות בה ודופנה עודף על הקערות ניטמאת אחד מהן נטמאו כולן דתוכן קרינא ביה כיון דפיהן למטה מן הדופן והיינו לענין אוכלין ומשקין שבכולן אבל קערות עצמן לא ניטמאו כדאמרינן דאין כלי מיטמא מאויר כלי חרש אי נמי לענין קערות עצמן כיון שפיהן למטה ומחוברות לטבלא חשיב הכל כלי אחד וכן בית התבלין וקלמרין כדתנן נמי התם. וכן בית התבלין של עץ שניטמא אחד מבתיו במשקין והיינו מדרבנן כדאמרינן לעיל דטומאת משקין לכלים מדרבנן ומה שהוא חיבור לטומאה ולא להזייה הוי גזירה מדרבנן וכדאמ' פי"ב דהלכות פרה:

פרק יד

הלכה א

כשם שמציל צמיד פתיל באהל המת כך מציל באויר תנור כדתניא בת"כ מכל האוכל ולא כל האוכל פרט למוקף צמיד פתיל בכלי חרש ונתון לתוך התנור ואין צמיד פתיל לטומאה שהיא כלי בתוך כלי חרש כדמשמע במתניתין דפ"ח דכלים וילפינן לה פרק בהמה המקשה מטומאה רצוצה דבוקעת ועולה עד לרקיע אלמא אפילו בליעת קרקע אינה מעכבת וכל שכן בליעת כלי טומאה מובלעת בדבר אחר שנכנסה לאויר התנור טמאהו כדתנן פרק ח' ופ"ט גבי טבעת המובלעת בלבנה ותרנגול שבלע שרץ ומת דאם הוא חי הבלוע בחי מציל כדרך שמציל באהל המת כדילפינן פרק בהמה המקשה דף ע"א טומאה בלועה שאינה מטמאת מדכתיב והאוכל מנבלתם יכבס בגדיו ואפילו היא במעיו שלא נתעכלה וטהרה בלועה דאינה מקבלת טומאה מק"ו דכלי חרס מוקף צמיד פתיל שאינו מציל על הטומאה שבתוכו מלטמא כדילפינן לעיל ואפ"ה מציל על טהרה שבתוכו מלטמא אדם שמציל על הטומאה כו' אינו דין שיציל על טהרה ובלוע דלמטה דרך בית הרעי ילפינן בק"ו מלמעלה דאינו עושה עיכול עד שיורד למטה דמציל למטה שעושה עיכול אינו דין שיציל ובלוע בבהמה ילפינן בק"ו מבלוע באדם דמטמא מחיים ואפ"ה מציל ק"ו לבהמה שאינה מטמאה מחיים כדאמרינן התם ודוקא בבלוע בתוך החי הוא דילפינן דמציל אבל בלוע דמת או בדבר אחר אינו מציל כדאמרינן ודוקא בלוע בתוך הגוף ודומיא דאוכל נבלה אבל בלוע בתוך פיו וכיוצא בו אינו מציל לא לטומאה ולא לטהרה כדתניא בתוספתא פרק ששי ופרק יוצא דופן וכן בלוע שאינו עומד בפני עצמו אלא הוא מובלע ומפוזר בדבר שהוא בו כגון ספג ולפת וגמי וחרסין דפ' ט' דכלים כיון שסוף המשקה לצאת מטמאים את התנור מדרבנן ואם הם משקין טמאין שהן אב

הטומאה כמי רגלים של זב ושל זבה התנור טמא מן התורה וריבה הכתוב בהם מעינות לטמא אדם וכלים וכדאמרי' פ' האשה בנדה דמייתי התם מתניתין דחרסית וכו'.

הלכה ז

כלי חרס שחלקו במחיצה אין המחיצה מצלת על מה שחוצה לה דאין דרך בני אדם לחלק כלי חרס וכדתנן ריש פרק ח' דדוקא באהל הוא שמצלת המחיצה כדתנן פרק ט"ו מאהלות וילפינן לה.

הלכה ח

כלי חרש שיוצא שפתו חוץ מן הכלי האחר שמונח בו אפילו שהטומאה או האוכלין שבו מכוונין בתוך הכלי חרש האחר אין כאן טומאה כדכתיב כל אשר בתוכו יטמא ולא שבתוך תוכו והיינו כששפת הפנימי בחוץ דאם כולו הוא בפנים הרי כולו אויר אחד וחד תוך הוא ואם יש נקב בפנימי אינו מציל כדכתיב כל אשר בתוכו יטמא והרי הוא בתוכו על ידי הנקב ואם סתם הנקב מצילו בצמיד פתיל של כלי חרש שמציל על האוכלין שלא יטמאו ואין מציל כששפתו לחוץ אלא כלי שיש לו תוך משום דדרשינן ולא תוך תוכו. אבל עור וכיוצא בו שהיה שקוע לאויר כלי חרס וקצותיו בחוץ הוי כמונח באויר כלי חרש כיון דאין לו תוך כדאמרינן.

הלכה יד

כלי חרס הכפוי על פי כלי חרש אחר אף על פי שאויר שניהם מעורב לא חשיב אחד תוך חברו ואם טומאה בא' מהם לא נטמאו האוכלין שהן בשני דלא הוו תוך הכלי:

פרק טו

הלכה א

אין כלי חרש מקבל טומאה עד שיצרפנו בכבשן דמקמי הכי טיט בעלמא הוא ואף על גב דתנור אפילו לא הוסק תנור שמו הא כתיב אך למעט שלא יקבל טומאה עד שיסיקנו וכדילפינן לעיל ריש פ"ה ושיעור הסקה כל אחד כפי מה שהוא וכדתנן פרק ה' וכן שיעור תחלת בנינו כל אחד כפי מה שהוא מקבל טומאה מתחלת אחר הסק לבשל או לצלות בו כדתנן התם דבהני שיעורי הוי תנור או כירה או כופח.

הלכה ה

תנור שחצצו לשנים והוסק אחד מחלקיו ונטמא בשרץ הכל טמא כיון שהעובי שביניהם טמא.

הלכה ו

תנור או כירה של אבן טהורים לעולם וכן של מתכת טהורין משום דין כלי חרס וכדילפינן בתורת כהנים יותץ טמאים הם את שיש לו נתיצה יש לו טומאה את שאין לו נתיצה אין לו טומאה פרט לאלו ואם ניקב נקב שיוצא ממנו האור וסתמו בטיט הוי כתנור ואפשר דהוי מדרבנן.

הלכה ח

תנור שאינו מחובר לארץ טמא משום תנור ואפילו בהיסק ראשון כדאמר עולא פרק כל הכלים לרבנן דפליגי אר' יהודה ואמרי דהואיל והוסק מכל מקום טמא דכתיב טמאים הם וטמאים יהיו לכם כיון דכפל ביה ריבוייא הוא שאף ע"פ שאינו מתוקן כל צרכו ואע"ג דאין הבל שלו מתקיים יפה מקבל טומאה.

הלכה ט

כור של צורפי מתכות וכירה של עושי זכוכית אם יש להן בית שפיתה מקבלין טומאה כדתנן פרק ח'. וכבשן של שלשת אומניות טהור ופורנה טמאה כדתנן התם אם יש לה לזבז דמשמש עם הקרקע וכדתנן התם ובתוספתא.

הלכה יא

אבנים שעשאן תנור וטפלן בטיט מבחוץ בלבד מתטמא במגע ולא באויר כר' יהודה דפליג אר' מאיר בתוספתא דכל שלא מירח מבפנים לית ליה טומאה אלא מדרבנן ולא מיטמא באויר דעבדינן היכרא דלא לשרוף עליהו תרומה וקדשים כן כתב הר"ש ז"ל פרק ה' דכלים חוברן לתנור ולא חברן זו לזו מתטמאות כדתניא התם ונראה דהוי מדרבנן וטירת הכירה טהור דלאו אורחא בהכי אבל תנור אורחיה בהכי וכו'.

הלכה יב

ב' חביות וב' אלפסין שעשאן כירה מתטמאין ותוכן טהור שאין כלי חרס מיטמא מגבו ועובי החביות חולקין המשמש לטמא טמא לטהור טהור כדתניא בתוספתא פרק ה'.

הלכה יג

שלשה פטפוטין שחברן בטיט טמאה משום כירה כדתנן ריש פרק ו' דנעשו ככירה לטמאה באויר כנגד גובה הפטפוטים וג' מסמרים טהור מדין כלי חרס וכן אבנים שלא חברן בטיט הן ככירה של אבן.

הלכה יד

שני אבנים שחברן בקרקע בטיט לכירה מתטמאה חיבר האחד טהורה כדתנן נמי התם. האבן ששופת עליה ועל התנור או על הכירה וכו' וכדתניא בתורת כהנים יותץ טמאים את שיש לו נתיצה יש לו טומאה את שאין לו נתיצה אין לו טומאה ובהני ליכא נתיצה.

הלכה טז

כירת הטבחים שאבן אחת משמשת לשני קדרות נטמא אחת לא נטמאו כולן כדתנן התם.

הלכה יז

שלש אבנים שעשאן שני כירות נטמאת אחת מהן האבן האמצעית המשמש ממנה לכירה טמאה טמא ניטלה הטהורה הוחלטה האמצעית לטמאה ניטלה טמאה הוחלטה האמצעית לטהורה וכדתנן התם פרק ו' נטמאו שתיהן והיתה האבן האמצעית גדולה אמצעה שאינו משמש לשפיתה טהור ואם ניטלה האבן האמצעית אם יכול לשפות על שתים החיצונות טמאה ואם לא היה יכול לשפות שהיו מרוחקות טהורה ואפילו החזירה אחר כך עד שימרח ויסיק כל אחת וכדתנן נמי התם. וב' אבנים שסמכן לכירה טמאה מכאן ומכאן חצי כל אבן כירה ראשונה טהור דמשמש לחיצונות ניטלו חזרו לטומאתן כדתנן נמי התם. וטומאת [דוכן] משום כלי קבול כדתנן פרק ז' וכירה הבנויה על גבי הסל אינה מקבלת טומאה מאוירה דאין לה קיום אלא על ידי הסל שהוא כלי עץ:

פרק טז

הלכה א

תנור גדול שיריו ד' טפחים והקטן רובו והכירה ג' אצבעות וכופח שהוא לאפות בו כתנור ולבישול ככירה וכדתנן פ"ה דכלים דבהני שיעורי אכתי שמו עליו וטומאתו בו ובציר מהכי אינו מקבל טומאה וגם אם היה טמא פרחה מיניה טומאתו ואם חלק התנור לג' וגרר את הטפלה שעל החרסים נטהר דאי לב' הגדול טמא דאיכא רובא כדתנן התם ומייתי לה פרק העור והרוטב ואוקי לה דעבדיה גסטרא שחלקו לארכו ולהכי כרובא טמא אע"ג דלא הוי ארבעה דאי צלקיה מצלק לרחבו אי לא הוי ארבעה לא הוי טמא דשוב אינו עומד יפה חלקו לב' בשוה כל אחד מהן טמא דא"א לצמצם כדתניא בתוס' וכדאמ' פרק שני דחולין ובבכורות משום דכלי חרס יש בו גומות ולהכי א"א לצמצם ולא סלקא טומאה מיניה והוי ספקא דאוריתא. וטבלא של חרש שיש לה דופן שנחלקה לב' בשוה דליכא רובא בחד מיניהו טהורין דהוי מד' דברים שחכמים מטהרים ור"ג מטמא

פי"ב כלים ופ"ג דעדויות ולפי' הראב"ד ז"ל היא טבלא של עץ ומשום דטומאתה מדרבנן לא אמרינן בה תרי רובי ולדעת הרב שהיא של חרס נראה דטהורה משום דהשתא אין לה דופן ברוח רביעית ואפ"ה אם אחת מהן גדולה טמאה דאכתי חשיבא כלי קיבול וכל שהוא טמא משום תנור הוי טומאתו מן התורה כתנורו של עכנאי וכשאינו מטמא אלא במגע ולא באויר הוי מדרבנן ובפ"ה תנן להו לכולהו.

הלכה ו

יורת הערביים הוא תנור טמא וכלי חרש שטהר אין לו טומאה לעולם אלא א"כ טחו מבית ומחוץ.

הלכה ט

תנור של סדקין כל שאין עושין ממנו תנור אינו מחבר את הסדקין כדתניא בתוספתא.

הלכה יב

תנור שיש בו עפר אם נטמא מאוירו אינו טמא אלא מעפר ולמעלה ואם במגע ניטמא כולו אף מעפר ולמטה כדתנן התם פ' ה'.

הלכה יג

כירה שנחלקה לרחבה מקבלת טומאה כיון שהיא מקום שפיתת שני קדרות וטומאת קלתות נראה דהויא דאוריתא ובריש פרק שמיני תנן להּ:

פרק יז

הלכה א

בריש פרק העור והרוטב אמרינן תנור וכירים יותץ טמאים הם לכם לכל שבצרכיכם לרבות את הידות מכאן אמרו אבן היוצאת מן התנור טפח ומן הכירה שלשה אצבעות וכדתנן פרק ה' ותניא בת"כ או יכול שאני מרבה יותר מכשיעור ת"ל הם וכתיב לכם הא כיצד מה שהוא צורך לתנור או לכירה הוי כותיהו. וכופח שהוא לאפיית סופגנין הויא כתנור ולבישול ביצה קלה הוא ככירה. וכן מוסף התנור של נחתומין ומוסף יורה של שולקי זתים טמא כדתנן התם דהוו להו צורך וכתיב לכם כדאמר' לעיל. וכן טירת התנור גבוהה ד"ט אבל בית הפך ותבלין ונר של כירה אינן חיבור לה מדאוריתא דלאו צורך הכירה ממש הם ומדרבנן הם חבור לטומאת מגע וכל מה שמתטמא במגע ולא באויר טומאתו נמי מדרבנן כדאמרינן לעיל. וטומאה חצר כירה כשהיא גבוהה ג' אצבעות מדאוריתא מטעם יד נטמאת בטומאת הכירה וכירה נמי מקבלת טומאה על ידה דהוי חיבור לה אבל כשאינה גבוה ג' אצבעות אינה חיבור אלא מדרבנן וכשהיה גבוה

אפילו היא מופרשת שלא בנאה האומן בחיבור טמאה בטומאת הכירה דהוי תשמיש לצורך לה וכדתנן נמי התם. ופטפוטי כירה ג' בגובה שלשה אצבעות או פחות ניטמאו בטומא' הכירה ואפילו אם הפטפוטים ד' נידונים ככירה וכל שמיטמא במגע ובאויר הוי דאוריתא כדא' וכל הני בבי פרק שביעי:

פרק יח

הלכה א

כל כלי חרש שאינו מקבל או אינו עשוי לקבלה כסלונות שהמים מהלכין בהם וכחבית של שייטין אין לו טומאה כלל כדתנן פרק שני דכלים ותניא בת"כ אל תוכו את שיש לו תוך טמא ושאין לו תוך טהור פרט לאלו וכיוצא בהם.

הלכה ב

פנס שיש לו בית קיבול שמן ומגופה יוצרים שיש לה תוך ומשפך של רוכלין וכיסוי כדין שהתקינן לתשמיש וכיסוי אלפס שאינו נקוב ואין לו חידוד כולם חשיבי כלי קבול לתשמיש ומתטמאים וכדתנן להו פרק כ' אבל כיסוי שאינו משמש כשהוא כפוי טהור וכדאמרינן לעיל אשר יעשה מלאכה ולא העושה מלאכה כאחרים יכול שאני מרבה אף חיפויי כלים תלמוד לומר בהם. וטיטרוס שהמים מתקבצין לצדדין הוי עשוי לקבלה כרבי יוסי במתני' פרק שני'.

הלכה ז

הלפיד של חרס שדולק בשמן ומטלניות שבו אף על גב דאין עומד בפני עצמו טמא וכן כלי שמניחין תחת הנר לקבל השמן הנוטף כדתנן להו סוף פ"ב דכלים.

הלכה ט

ספינה מכל דבר שתהיה טהורה כדתנן פ' ר' עקיבא מנין לספינה שהיא טהורה שנאמר דרך אניה בלב ים מה ים טהור אף אניה טהורה ולחנניה דקאמר התם מה שק מיטלטל מלא וריקן לאפוקי ספינה דאינה מיטלטלה מלאה ספינה של חרש טמאה ומתניתין דכלים כרבי עקיבא ובריית דת"כ נמי כרבי עקיבא.

הלכה י

כל הכלים שנשברו ונפסדה צורתן אף על פי שהשברים ראויים לאי זה תשמיש אין מקבלין טומאה חוץ מכלי חרש שהשבר הראוי לקבל בלא סמיכה מקבל טומאה וכדתניא בת"כ וכלי חרש לרבות אהלים מנין לרבות שברי כלי חרש תלמוד לומר וכל כלי חרש מכאן אמרו הדקין שבכלי חרש קרקרותיהן ודופנותיהן יושבין שלא מסומכין

וכו' כדתנן פרק שני דכלים וכל כלי שטהר שעה אחת אין לו טומאה לעולם. וכל כלי שנעשה מתחלה לקבל בסמיכה או באחיזה מקבל טומאה דלא ממעטי אלא שברים שאינם מקבלים בלי סמיכה דלא הוו בכלל ריבויא דשבר כלים היושבים בלי סמיכה וכל שבר שאינו מקבל שיעור המפורש בו במתניתין דפ"ב וכדמייתי הרב ז"ל אינו מקבל טומאה דאף על גב דמקבל רביעית שלא מסומך כיון שבא מכלי גדול לא חשיב כלי אלא אם כן מקבל כשיעור המפורש בו וכלי חרש קטן שנשבר ונשאר מקרקעית קיבול כל שהוא מקבל טומאה. וגסטרא מקבלת טומאה אף על פי שהיא משברי כלים:

פרק יט

הלכה א

כלי חרש העשוי לאוכלין שניקב במוציא זית ולמשקין בכונס משקה נטהר ואינו מקבל טומאה לכך ולכך מטילין אותו לחומרו בזיתים כדתנן ריש פרק שלישי דכלים והיינו משום דכשניקב בשיעור זה חשוב כפתח ובעינן צמיד פתיל עליו וכדאמרינן לעיל פרק ששי ובפרק בא סימן אמרינן שונין כלומר הלכה למשה מסיני שכלי חרש שיעור המבטלו להיות כלי למי חטאת הוה בכונס משקה ולא אמרו מוציא משקה אלא לגסטרא בלבד שבטלה אף על פי שאינה מכניסה משקה ששוב אין חס עליה ואין משתמש בה דהכלי שלם חס עליו כשאינו אלא במוציא משקה שמביא גסטרא תחתיו אבל גסטרא אין אומרים הבא גסטרא לגסטרא ובפרק המצניע נמי אמרינן חמש מדות בכלי חרש תרתי הני כלי שלם בכונס וגסטרא במוציא ועדין הוא כלי להכשיר זרעים הזרועים בתוכה דכתלושין נינהו דאין נקב זה ראוי להריח לחלוחית הקרקע עד שינקב כשורש קטן ועדין הוא כלי לאוכלין עד שינקב במוציא זתים ועדין הוא כלי אם יחדו לרמונים עד שינקב במוציא רמון דטהור מכלום אלא שאם הוקף בצמיד פתיל אין טומאה נכנסת בו דרך נקב ומציל על כל מה שבתוכו עד שיפחת רובו דכל כלי פתוח כתיב דרך פתח נכנסת לו טומאה ולא דרך נקב כשניקב במקום שנשאר עוד שיעור כלי מן הנקב ולמטה כמו שתירצו התוספתא שם סוף פרק המצניע.

הלכה ג

חבית שיעורה באגוזים כר' יהודה במתניתין דפ"ג דכלים וכל שאר הכלים כל אחד כשיעור המפורש בו נטהר ולא חשיב כלי וכדתנן להו התם. וכן דיני טומאת חבית שנפחתה או נתרועעה או נסדקה וגסטרא כולן מן התורה דחשיבי כלי או שבר כלי המתטמא מן התורה ומה שמיטמא במגע ולא באויר כשיוצא זית מן החידודין של שבר

הוי נמי מדאורייתא ומיטמא מטעם יד כדפי' הר"ש ז"ל עלה דמתניתין פרק ד' וטומאת מגע בכלי חרש הוא מתוכו דאין לכלי חרש טומאה אלא מתוכו כדאמרינן לעיל. וחבית שנתרועעה וטפלה בגללים טומאתה נמי מדאוריתא דאכתי חשיבא כלי ואם היה בה חרש מחזיק רביעית כנגד אותו החרש מתטמא באויר ושאר החבית אינו מתטמא אלא במגע מטעם יד כדאמר' לעיל אבל בטומאת אויר כנגדו דוקא ולית בה טומאה משום יד דאין אויר ליד כלי חרש וכל שבר חרש שניקב וטהר שעה אחת אף על פי שסתמו בחבית אחר כך אין לו טומאה לעולם. וכלי שסתמו בזפת ואינו יכול להשתמש שימושו אינה סתימה וכן כלי זפת ושעוה לא חשיבי כלום. ומשפך שסתמו אי הוי של עץ טמא כרבי עקיבא במתניתין וכדמפרש בתוספת' לפי שהוא (מוכן) [מינו] שהזפת יוצא מן העץ:

פרק כ

הלכה א

טפילת כלי חרש הצריך שהוא רעוע חשוב' כגוף הכלי וכן כל שהוא חבור לכלי הוי כגופו מן התורה וטפילת התנור עד טפח וכירה ג' אצבעות הוי צרכן טפח לה ומה שהוא צורך הכלי הוי ככלי כדאמ' וכדתנן להו פרק ג' במתני' ובתוספ' וטומא' עריבת על ידי בצק שבסדקיה וטומאת משיחות ורצועות תפירות הויא נמי דאוריתא ומייתי לה פרק י"ו בתוספתא דכלים ועריבת פרק אלו עוברין שיעור יד קורדום מלפניו ומאחריו ושיירי פרגל ויד מקבת וקורנס ושאר הידות כולן טמאין מן התורה כדכתיב וטמאים יהיו לכם לכל צרככם כדאמ' לעיל וכל היתר על השיעורין טהור אלא אם רצה לקיימו דאז חשיב יד ומשמשי האור כל מה שהוא ארוך הוא צורך וחשיב יד להתרחק מן האש וכדתנן להו פרק כ"ט מהלכות כלים.

הלכה יג

מקל שעשאו יד לקורדום אף על גב דפשוטי כלי עץ לא מיטמאי חשיב חיבור בשעת מלאכה והוי יד ושלא בשעת מלאכה לא משום דאדם עשוי לזורקו בין העצים ודיוסטר שהוא כשני כלים הוו חיבור בשעת מלאכה. וכל מה שהוא חיבור לעגלה טמא עמה וקשת ומצודת האישות אין להם חיבור וכן מסכת נסוכה אין כליה חיבור ליד אבל נפש המסכת וחבוריו הם חיבור לבגד כדתנן להו לכולהו פרק כ' וכ"א. ונוגע בפיקה עד שלא פירע נמי טמא כדתנן התם.

הלכה יז

החוט הצריך חיבור לבגד ולא למחט וחוט שפירש מן הבגד כולו חיבור וכן חבל הקשור בחרס ואם קשר בה חבל אחר מן הקשר ולפנים חיבור וחבל קופה קשורה נמי חיבור כדתניא להו בתוספתא פרק ט"ז:

פרק כא

הלכה א

חוטין היוצאין מן האריג ומן הנימין שיעורן מפורש במתניתין דפרק כ"ט ובת"כ תניא במשכבו ולא בנימין יותר מג' אצבעות וטפי מהני שיעורי לא חשיב יד ונימי כיפה של ראש וחבוריו כל שהן כדתנן נמי התם חוט מיני משקולות ומאזנים שיעורן המפורש שם במשנה הוי יד טפי לא אפילו בציר דטפי לא חשיב יד.

הלכה ו

החבל שמסרגין בה המטות וחבל היוצא מן המטה שיעור המפורש הוי חיבור ותניא בת"כ במשכבו ולא בחבל היוצא מן המטה פחות מה' או יותר על עשרה או יכול שאני מוציא מחמשה עד עשרה ת"ל טמא דפחות לא חזי לידו טפי מעשרה נמי לא חשיב יד ומזרן של מטה ושיירי המזרן מפורש שיעורן פ' י"ט. ולשאר טומאות אפילו מאה אמה כולו חיבור כדתניא בתוספתא זה הכלל כל טומאה ששוה מזרן למטה כולן חיבור אחד אפילו עד מאה אמה ומה שאינו שוה מטה למזרן כטומאת מדרס זב דלא חזי מזרן למדרס ואפ"ה עד עשרה חשיב למטה כדאמרינן לעיל וטומאת שבע' וטומא' ערב במטה ומזרן וכרעי המטה וכן השן של מעדר פרק י"ח וי"ט וטומאת ערב הויא:

פרק כב

הלכה א

שיעור בגד צמר או פשתים למדרס ג"ט ולטומאת מת ושאר טומאות שלש אצבעות כדתנן פרק כ"ז ממסכת כלים ואמרינן פרק במה מדליקין הואיל ונאמרו בגדים בתורה סתם בטומאת מת ושרצים דכתיב בטומאת [מת] וכל בגד וכל כלי עור ובשרצים או בגד או עור ובשכבת זרע וכל בגד וכל עור ופרט הכתוב בטומאת נגעים צמר ופשתים דכתיב תחלה והבגד אשר יהיה בו וגו' כלל בבגד צמר וגו' פרט אף כל בגדים הסתומים ילפינן במה מצינו דאינן אלא צמר ופשתים ודכולי עלמא שלש על שלש אצבעות בצמר ופשתים מיטמא בנגעים דתניא בגד דכתיב בנגעים אין לי שיטמא אלא בגד שלם שלש

על שלש מנין תלמוד לומר והבגד דשלשה על שלשה לא צריך קרא כיון דחזי לעשירים נמי אבל שלש על שלש דלא חזי לעניים איצטריך קרא ולא אתי בק"ו דשתי וערב וגלי רחמנא בנגעים והוא הדין לשרצים דכתיב בהו בגד כי התם ושלשה על שלשה בשאר בגדים נפקא לן מאו בגד דכתיב בשרצים דאו ריבוייא הוא. והאורג בגד כל שהוא בפני עצמו מטמא כשאר טומאות חוץ מטומאת מדרס וכדמרבינן ליה פרק במה אשה מאו בגד דכתיב גבי שרצים דהוי ריבויא ואף על גב דמפקינן ליה לשלשה על שלשה הבא מבגד גדול אפ"ה שקולים הם ויבואו שניהם דכל שהוא אריג מתחלה חשיב כשלשה על שלש' הבא מבגד גדול וכו'.

הלכה ב

הבגדים העבים ביותר כלבדים והדקין ביותר כפשתן דק שבשרו נראית מתחתיהן אין מקבלין טומאה אפילו בשאר טומאות עד שיהיה כדי שלשה על שלשה כדתניא בתוספתא פרק כ"ד אין בהם משום שלש על שלש אבל יש בהן משום שלשה על שלשה ובמתניתין פרק כ"ח נמי תנן דאין בהם ג' על ג' והיינו בפחות מג' אינם ראוים לשום דבר.

הלכה ג

כל הקליעות מקבלות טומאה בבגדים חוץ משל צמרים כדתנן פרק שלישי דעדיות וטעמא דמה לי ארוג עם המחט מה לי ארוג ביד וקליעה הוי כארוג ביד ושל צמרים טהורה דאינה מהודקת וקלע ומכמורות ורשתות וזוטו של חרש המקבלין טומאה הוי מדאורית' כבגד. וכן טומאה משמרת ומטפחות ספרים המצויירות אין מקבלות טומאה כדתנן פרק כ"ח כב"ה דמצויירות עבידי לנוי ואפילו מטומאות מת טהור דאין תכשיט לכלי כדמשמע פרק בהמה דלא מנה הכתוב אלא נויי אדם ולא נויי בהמה וכלים ואפילו מצויירות אינן מטמאות מדרס דאין ראוי למדרס שאומ' עמוד ונעשה מלאכתנו.

הלכה ז

כסת סבלין טמאה מדרס כדתנן פרק כ"ח משום דלפעמים יושבים עליו וכן משמרת של יין כן כתב הרב ז"ל ובמתניתין פרק כ"ח תנן בהדיא אין בה משום מושב היינו משום דאין יושבין עליו מפני השמרים.

הלכה ח

בגד שחשב עליו לצורות ובטל מחשבתו מקבל טומאה ומטפחות העשויות לחפות כותלים ועמודים מקבלים טומאה דחיפוי ונויי כלים הוא דממעטינן לעיל אבל חיפויי דבר מחובר חשיבי כלים בפני עצמם.

הלכה י

כפה שנתנה על הספר טהרה ממדרס כדתנן פכ"ח וכדאמרינן פרק נגמר הדין דנאסר לתשמיש קמא ולכך לא חזי למדרס אספלנית על העור ועל בגד מבטלו מתורת טומאה ומלוגמא על העור כיון שכשמתקנח ראוי למדרס טמא וכדתנן התם

הלכה יב

בגד משיארוג שלש אצבעות מקבל טומאה ואריגת מחט עד שתיגמר מלאכתן והנעשה על גבי מחט כמצודה עד שיעשה בה בית קיבול.

הלכה יד

סבכה של בנות עד שיגמור פיה או קרקעיתה שהן גמר מלאכתה כדתנן התם וחוטי השביסה הן חיבור לה ואם נקרעה הסבכה שאינה מקבלת רוב השיער טהורה כדתנן נמי התם.

הלכה טז

חלוק של כל דבר גמר מלאכתו הויא משיפתח את פיו וכדתניא בתוספתא וטהרתה משיבלה ואינה ראויה לעין מלאכה ראשונה וכדתניא נמי התם ואם נשתייר רובו מלמעלה עדיין טמא. וכל טומאות אלו וטומאת חגור וטלית של עני ומטליות פחותות מג"ט או שלא היו בריאות לקבל או קרועות בלא הבדלת קרעים או נמחות או מושלכות באשפה או נתונות בכדור טומאת כולן מן התורה דאכתי חשיבי כלי כדתניא בתוספתא ופרק (כ"ג וכ"ג) [כ"ז ונח] דמתניתין דכלים:

פרק כג

הלכה א

מחצלות מטמאות טומאת מדרס כדתנן פרק ג' דעדיות וחכמים אומרים מדרס ומתרץ פ' קמא דסוכה אף מדרס שראוי למשכב וכתיב כל המשכב אשר ישכב עליו וכו' ובפרק כיצד הרגל מייתי מפץ שיהא טמא בשרץ מדין ק"ו מפכין קטנים שטהורים בזב בכל טומאות דפיו צר ואין יכול להכניס אצבעו לאויר ושיעור הזב דמרבינן בתורת כהנים דמטמא באויר הני מילי בכלי הראוי לנגיעת בשר דלהכי אפקיה רחמנא בלשון נגיעת בשר כדכתיב והנוגע בבשר הזב ולמדרס נמי לא חזי דאין עשוי לישיבה ובהסיט נמי לא דאפקה רחמנא לטומאת היסט בזב בלשון נגיעה כדכתיב וכל כלי חרש אשר יגע בו הזב לומר דכל שאינו ראוי למגע אינו ראוי לטמא בהיסט ואפילו שהן טהורין מכל טומאת הזב טמאים בשרץ דשרץ מטמא בכעדשה וראוי ליכנס בפי פך קטן מפץ שטמא

בזב שראוי למשכב אינו דין שיהא טמא בשרץ ומפץ במת מנין נאמר בגד ועור בשרץ ונאמר בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ מפץ טמא בו כדילפינן מק"ו אף בגד ועור האמור במת מפץ טמא בו ומשום דאיכא למיפרך מה לשרץ דמטמא בכעדשה אמרינן דהוו מופנין משני צדדין וכו' כדאיתא התם והרב ז"ל כתב שטומאת מת ושאר טומאות במפץ היה מדבריהם ככל פשוטי כלי עץ ונראה דמיירי במפץ של גמי ושל שיפה כפי' ר"ת ז"ל פרק ר' עקיבא דטומאתן מדרבנן לבד טומאת מדרס והא דילפינן מפכים לשאר טומאות היינו במפץ קנים אם עשאה לשכיבה דמטמאה מדרס מטמאה נמי שאר טומאות דשל קנים דקתני כלים פי"ו דטהורה היינו כשאינה ראויה למדרס.

הלכה ב

שיעור בגד למדרס ג' על ג' שק ד' עור ה' מפץ ששה ואם קצץ בכונה אפילו טפח על טפח למושב וג"ט על ג' למשכב טמא מדרס וכדתנן פרק כ"ז ובמעילה ספ"ב קדשי מזבח תנא נמי הכי משום דאם חשב למושב לעשותו טלאי לבגד מטמ' משום זב אם היה ג"ט על שלשה אפילו משק או עור אם חישב עליו לעשותו למשכב הואיל וראוי לעשות ממנו טלאי לכסות שנקרע חזי למדרס וכן אם קצצו לאחיזה כל שהוא כדאמרינן התם דראוי לקצצו תאנים וכל שהוא פחות משלשה אצבעות לא חזי למידי וכל שחיבור והשלים שיעור ממין שני כחמור שבשניהם טמא בשיעור קל טהור וכדתנן התם פרק כ"ד ובלויי נפה שקצצם והנמדדים כפולים כמו שהם טומאתה מן התורה וכדתנן פכ"ז דכיון דאורחיה כפול אי הוי פשוט לא מהני.

הלכה ז

ג"ט על ג' ארוגין שנטמאו במדרס והשלים עליו כל הבגד כולו מדרס וכן בגד שנארג בו ג' אצבעות על ג' ניטמא במת והשלים הבגד כולו טמא ניטל חוט אחד מתחלתו טמא מגע מדרס או מגע טמא מת ואם ניטל חוט אחד מתחלתו ואחר כך השלים כל הבגד במדרס טמא מגע מדרס ובטומאת מת טהור שכל פחות משלש' אצבעות טהור מכלום כדתנן התם פכ"ז.

הלכה ח

מטלית שהוא מדרס ותלאו בקופה ונעשה הכל ראשון שהרי נתבטלה ממדרס ואם הפרישה המטלית טהור מכלום שכבר נתבטל ואם תלאה על הבגד בתפירה מב' רוחות הכל מדרס הפרישה המטלית אב כשהיה שלא נתבטל.

הלכה ט

שלשה טפחים על שלשה שנחלק טהור וקרע שלשה אצבעות הבא מבגד מדרס טמא מגע בעת פרישתו. סדין שעשאו פרכת טהור מן המדרס כדתנן פרק עשרים.

הלכה יא

טלית מדרס שהטבילה וקודם הערב שמש נקרע רובה טהורה כולה שלא יחוס לקרוע כולה כיון שהטבילה וכדאמרינן פרק העור והרוטב ומדאוריתא אפילו אינה טבולת יום אלא טמאה כיון שנקרעה רובה טהרה אפילו נשאר כדי מעפורת ולית בה טומאה אלא מדרבנן וכדאמרינן נמי פרק דם חטאת:

פרק כד

הלכה א

כל העורות שיושב עליהן ואפילו בשעת מלאכה טמאין מדרס וכולן כשיעור חמשה טפחים על חמשה ועור שחוגר הסורק ועור שלופף בו המלאכה אינו טמא מדרס אלא טומאות אחרות ועור חיפויי כלים טהור מכלום וכדילפינן לעיל וכולהו תנן להו פכ"ו וחיפוי משקולת הוי כלי קבול המשקלות וכן עור החופה את רוב הרגל מנעל שעל האימום מתטמא מדרס.

הלכה ו

כל עור הראוי למדרס ואינו חסר מלאכה במחשבה לדבר הטמא מדרס מתטמא אם הוא של בעל הבית כדאמרינן התם משום דלא מימליך וכו'.

הלכה ז

אין אדם מטמא משכב שאינו שלו כדאמרינן פרק מרובה דכתיב במשכבו גזלן שדרס על המשכב שגזל טהור אם לא נתיאשו הבעלים וגנב שישב על המשכב שגנב טמא שחזקת יאוש יש כיון שאין יודעים מי גנבו ולפיכך מחשבה מועלת לגנב ולא לגזלן כדאמרינן פרק כ"ו ובמרובה.

הלכה ח

עור מדרס והתחיל לעשותו רצועות טמא עד שימעט מחמשה טפחים כדתנן התם עור ששנה מפשוט למקבל או איפכא נטהר דהוה ליה ככלי שנשבר אבל מפשוט לפשוט לא חשיב שינוי וכדתנן התם כל ששנה לשמו טמא לשם אחר טהור ובבגד הכל טמא כדתניא בתוספתא התם.

הלכה יא

כלים שעיקר עשייתן למשכב ולקיבול ככרים וכסתות אם נפחתו שאינם מקבלים עדין מטמאין מדרס אבל אם עיקר עשייתן לקבלה וראויין נמי למושב כחמת ותורמיל הגדולים אם נפחתו מלקבל טהרו מכל טומאה ואפילו צרר מקום הפחת חוץ משל ערביים שדרכן לצרור ואינו נוח להתיר וכדתנן פרק כ"ה ועדויות פרק ה':

פרק כה

הלכה א

כל פשוטי כלי עץ העשוי לישב או לשכב או לרכוב מתטמא מדרס כדכתיב וכל המשכב וכדכתב פרק קמא.

הלכה ג

טומאת כסא של ברזל וטרסקל ועורם וספסלים ונסרים שבמרחץ וכלכלה וסל טומאתן מן התורה וכולהו פרק כ"ה מהלכות כלים וכן טומאת כסא שקבעה בקורת בית הבד וקורת סתתין וראשי כלונסאות ועושה כיפה מן השאור טומאתן מן התורה ומייתי להו בתוספתא דכלים ופרק העור והרוטב.

הלכה יג

מחצלת הקש טמאה מדרס כר' עקיבא כלים פי"ז ושל קנים ושל חלף טהורה כדתנן נמי התם וכתב שם הרב ז"ל שטהורה מן טומאת שרץ וחבוריו אבל במשכב הזב מתטמא וכאן כתב מפני שאינה ראויה למדרס נראה דטהורה דקתני מתניתין היינו ממדרס נמי והר"ש פירש טהורה אבל אם עשאה לשכיבה טמאה כדתנן סוף פ"ק דסוכה אלא מיירי שעשאה לסיכוך אי נמי בגדולה דסתמא לסיכוך ונראה דהתם עלה דמתניתין דפירוש טהורה משאר טומאות אבל מתטמאה בזב מיירי בעשאה לשכיבה או בקטנה דסתמא לשכיבה והכא מיירי בעשא' לסיכוך או בגדולה דסתמא לסיכוך כפי' הר"ש ז"ל ומשום הכי אינה ראויה למדרס והתם פי' חדא והכא פי' חדא ולא פליג בדינה מדידיה לדידיה.

הלכה טו

תיבה שפחתה עגלה של קטן וסנדל סיידין והטמאים משום מרכב טומאתן מן התורה ומייתי להו בעדיות וכלים פרק י"ט וכ"ג ובת"כ ילפינן מכל כלי ריב' תיבת בלנין ותיבה שפחתה מצדה ועריבה משני לוגין ועד תשעה שנסדקה שאין יכול לרחוץ בה רגלו אחד שאין אומר לו עמוד ונעשה מלאכתינו כדכתיב אשר ישב עליו הזב מיוחד לישיבה וכו' וכמו שהביא הר"ש ז"ל פי"ט:

פרק כו

הלכה א

כלי עץ הראוי למדרס וכן מפץ וספסל וכסא ושדה ותיבה ומשפל ועריבה ומטה ביטול טומאתן ממדרס על יד פחיתה או שבירה מן התורה דלא חשיבי כלי למדרס וכולהו פ"ב ופ' י"ט וכ"ב ותוספתא ועדיות פ"א וב'.

הלכה ו

ותיבה שפחתה למטה ומשפלת שנפחתה מלקבל רמונים אין בהן טומאת מדרס מפני שבטל עיקר תשמישן ובטל העיקר בטל הטפלה שהוא הישיבה.

הלכה ז

ועריבה שמחזיק משני לוגין עד ט' שנסדקה ואינו יכול לרחוץ בה אפילו רגלו אחד דטומאה מדרס אף על פי שבטל עיקר תשמישם מתטמא' במדרס שסתמה שכופתה וישב עליה:

פרק כז

הלכה א

הני שלש שלש דחד מטמא מדרס וחד טמא מת וחד טהור כולהו מייתי להו פרק כ"ד וי"ט ופרק במה אשה וטעמא דהטמאים מדרס דחזו לשכיבה או לישיבה והוא הדין דטמאין טמא מת דכל היכא דמטמא טומאת מדרס מטמא טומאת מת אפילו כלי שטף הפשוטים המיוחדים למדרסות כדאיתא בבכורות פרק על אלו מומין והטמאים טמא מת משום דחשיבי כלי לאדם והטהורים לפי שאינם משמשי אדם דומיא דכלי מדין וכדאמרינן לעיל:

פרק כח

הלכה א

טומאת משקין לכלים מדרבנן וכלי שנטמא מתוכו בטומאה שהיא מן התורה ניטמאו אחוריו ואוגניו ואזניו וידיו דכולהו הוו מגוף הכלי ואם הם שני כלים ככיס בתוך כיס ניטמא האחד בשרץ לא ניטמא חבירו וכדתניא בתוספתא דכלים: